

Vergadering van
De Statencommissie Verkeer en Milieu

Vergaderdatum
12 september 2018

Kenmerk
SC VM

Status verslag
Concept

Verslaglegging door
Mevrouw D. Muda

Telefoonnummer
070 – 4416494

Verslag van de openbare vergadering van de Statencommissie Verkeer en Milieu, gehouden op 12 september 2018 in het provinciehuis te Den Haag

AANWEZIG:

Voorzitter: mevrouw Oosterop-van Leussen
Griffier: de heer De Vries

VVD de heer Paymans, de heer De Vries, de heer Weide
PvdA de heer Minderhout, de heer Çelik
PVV de heer Groenendijk, de heer Privé
CDA de heer De Haan, de heer Çetin, de heer Van der Bent
SP mevrouw Van Aelst, de heer Slooter
D66 mevrouw Wijbenga, de heer Van Rijnberk
GroenLinks de heer Potjer
SGP&CU de heer Scheurwater, mevrouw Balootje
50PLUS de heer Bakx
Partij voor de Dieren de heer Canton
Groep Verkoelen -
Groep Leefbaar Zuid-Holland -

AFWEZIG MET KENNISGEVING:

AANWEZIGE GEDEPUTEERDEN:

de heer Vermeulen, de heer Janssen

OVERIGE AANWEZIGEN:

AGENDA:

- 2. Opening overlegvergadering**
- 2a. Mededelingen**
- 2b. Vaststellen van de agenda**
- 2c. Spreekrecht**
- 3. Verslag vorige vergadering**
- 4. Besluitenlijst vorige vergadering**
- 5. Besprekstukken**

- 5a. **Definitief Voorkeursalternatief Duinpolderweg**
- 5b. **Onderzoek één concessie openbaar vervoer**
- 5c. **Bodemdaling**
- 6. **Sluiting**

2. **Opening overlegvergadering**

De VOORZITTER opent de overlegvergadering om 14.10 uur.

2a. **Mededelingen**

Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen.

2b. **Vaststellen van de agenda**

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2c. **Spreekrecht**

De VOORZITTER geeft het woord aan de heer Graveland, bestuurslid van Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard die inspreekt naar aanleiding van brief nummer 32 van de KNNV Gouda e.o. over het onderwerp bodemdaling.

De heer GRAVELAND spreekt in namens zes natuurverenigingen in het Groene Hart rond Gouda over de inzet van de provincie in het kader van de bodemdaling. De natuurverenigingen vragen de provincie vooral om de regie te nemen, een strategie te kiezen en een plan van aanpak te maken. Zij zijn blij met de inzet van de provincie, de toename van het aantal projecten en de nieuwe strategie, maar zij zien ook tekortkomingen en doen daarvoor de volgende suggesties:

- De provincie is de aangewezen partij om het voortouw te nemen en niet alleen een strategie, maar ook een masterplan te maken om de strategie handen en voeten te geven. De provincie kan dit probleem echter niet alleen oplossen en zal andere partijen op hun verantwoordelijkheid moeten aanspreken. Spreker pleit ervoor dat de provincie de aanpak en de volgorde van werken van het Deltaprogramma Waterveiligheid als voorbeeld neemt en zo snel mogelijk begint met de uitwerking, parallel aan de lopende experimenten.
- De provincie zou de aanpak van de bodemdaling moeten combineren met de verduurzaming van de landbouw en het herstel van de biodiversiteit. Spreker pleit in dit kader voor een integrale aanpak in de geest van de Omgevingswet. Er is bijvoorbeeld nu wel aandacht voor onderwaterdrainage, maar niet voor de effecten op de natuur daarvan. Bovendien zijn natte natuur en natte teelten ook oplossingen voor bodemdaling.
- De provincie zou een betere kosten-batenanalyse moeten maken en die ook beschikbaar moeten stellen. De landbouw heeft meer kosten en risico's dan alleen bodemdaling. Bovendien blijkt CO₂-behoud door vernatting van de veenpolders veel goedkoper dan CO₂-opslag en kan de productie van veenmossen voor de tuinbouw ook bodemdaling tegengaan. BBL en CBS tonen terecht jaarlijks mooie exportcijfers van de landbouw, maar zij geven geen overzicht van de kosten. De kostenbesparing die de verduurzaming van de landbouw oplevert, kan opnieuw ingezet worden voor verduurzaming.

- Tot slot pleit spreker ervoor dat de provincie zich inzet voor een echte transitie en de bodemdaling oplost en niet alleen tijd 'koopt'. De noodzakelijke ingrepen, budgetten en complexiteit nemen alleen maar toe. Een ambitieus doel helpt de realisatie want de druk van ambitie stimuleert innovatie. De keuze voor het definitief oplossen van het probleem biedt ruimte om voor de realisatie de tijd te nemen. Mensen, techniek en financiële stromen moeten zich kunnen aanpassen.

Spreker pleit er dus voor dat de provincie de regie neemt, de bodemdaling combineert met de verduurzaming van de landbouw en het herstel van de biodiversiteit, een betere kosten-batenanalyse maakt en zich inzet voor het echt oplossen van de bodemdaling.

De VOORZITTER geeft de commissie gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw WIJBENGA vraagt of er volgens de heer Graveland nog andere handelingsperspectieven zijn dan onderwaterdrainage of peilverhoging.

De heer GRAVELAND antwoordt dat er reeds experimenten lopen om bedrijven te laten bijdragen aan de kosten van peilverhoging en dat ook natte teelten een oplossing kunnen zijn.

De heer CANTON weet dat de Provinciale Adaptatie Strategie naar verwachting in december 2018 klaar is. Hij vraagt of dit volgens de heer Graveland op tijd is. Er is op dit moment één klimaatstresstest afgerond voor Zuid-Holland. Hij vraagt welke andere volgens de heer Graveland gedaan zouden moeten worden.

De heer GRAVELAND antwoordt dat een strategie vooral goed in elkaar moet zitten en dat dit dus enige tijd mag kosten, mits de strategie en het plan van aanpak de bodemdaling daadwerkelijk oplossen. Hij weet niet voldoende over de stresstest, maar in het algemeen pleit hij ervoor om naar zo veel mogelijk alternatieven te kijken.

De heer POTJER heeft de indruk dat de heer Graveland vindt dat de provincie niet ver genoeg gaat, dat hij graag zou zien dat het plan-Winsemius erin wordt opgenomen en dat de ambitie ook wat hoger mag.

De heer GRAVELAND antwoordt dat inderdaad de ambitie hoger moet, maar dat daarvoor dan ook een plan van aanpak nodig is.

De heer POTJER vraagt of de ambitie nu te veel gericht is op de agrariërs en te weinig op de natuur.

De heer GRAVELAND antwoordt dat er nu veel aandacht is voor de intensieve landbouw in relatie tot de gezamenlijke maatschappelijke opgave om de biodiversiteit te verbeteren, maar de intensieve landbouw heeft ook bodemdaling tot gevolg. Spreker pleit ervoor om beide zaken tegelijk aan te pakken.

2d. Rondvraag

Er zijn geen vragen ingediend.

3. Verslagen vorige vergaderingen

3a. Verslag van de commissievergadering Verkeer en Milieu van 6 juni 2018

De VOORZITTER concludeert dat er geen opmerkingen zijn en dat het verslag derhalve ongewijzigd vastgesteld wordt.

4. Besluitenlijst vorige vergadering

De VOORZITTER concludeert dat de besluitenlijst van de commissie Verkeer en Milieu van 6 juni 2018 wordt vastgesteld.

5. Bespreekstukken

5a. Definitief Voorkeursalternatief Duinpolderweg

De VOORZITTER geeft het woord aan de heer Potjer.

De heer POTJER schetst de voorgeschiedenis van de Duinpolderweg die er in 2004 toe leidt dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Noord-Holland besluiten om het project verbindingsweg N205/N206 niet te continueren. Het verkeer is veel minder hard gegroeid dan toen verwacht werd, maar toch leidde verkeersoverlast in Vogelensang en Bennebroek tot een nieuwe studie en een aanvullende verkeersanalyse. Beide toonden niet aan dat er heel hard een weg nodig was, maar desondanks is er een Plan-m.e.r. gedaan, waaruit zeven varianten naar voren kwamen, waaronder de NOG Beter-variant. Een brede adviesgroep (met vooral verkeerslobbyisten) heeft daarop een voorstel gedaan. Hillegom is erg geschrokken van het Alternatief Zuid en heeft met steun van andere gemeenten de Alternatief Midden naar voren geduwd. Ook het standpunt van de gemeente Haarlemmermeer is aan het veranderen, waarschijnlijk onder de druk van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Al met al ligt er nu een gewijzigd voorstel, waarvoor maar weinig draagvlak is in de regio en waarvan nut en noodzaak niet zijn aangetoond. De twee toevoegingen bij Lisse en Zwaanshoek zijn bovendien niet onderzocht en niet goed onderbouwd. Toch stellen Gedeputeerde Staten voor om naar een volgende fase te gaan, een Project-m.e.r., waarin het participatieproces voorbij is. GroenLinks ziet dit besluit als inconsistent bestuur omdat in 2004 reeds duidelijk is geworden dat dit een overbodige weg is die geen enkel probleem oplost. Bewoners en bedrijven in de regio zitten niet te wachten op deze weg. Wat GroenLinks betreft is er maar een conclusie mogelijk en daarom vraagt GroenLinks de gedeputeerde om het besluit in te trekken.

De heer ÇELIK is van alle debatten in de loop der jaren veel wijzer geworden. De hoorzitting van afgelopen vrijdag heeft inhoudelijk helaas weinig toegevoegd, maar wel de emoties nog eens duidelijk laten zien. Hij stelt de volgende zaken aan de orde:

- De PvdA mist in dit hele traject een integraal beeld. Wat de PvdA betreft zou er aan de voorkant, maar ook bij de inpassing zo veel mogelijk rekening

gehouden moeten worden met fietsverkeer en wandelaars. De PvdA zal een amendement indienen; zij wil een flink bedrag oormerken om dit aspect goed te borgen.

- De PvdA is nog steeds van mening dat de veelbesproken ruimtelijke reservering van tafel moet. De oost-westverbinding is de kern van het traject en daarom vindt de PvdA een reservering in zuidelijke richting (de N206) niet wenselijk.
- De PvdA heeft nooit veel gevoeld voor de zuidelijke variant. Hillegom is zeker niet de enige gemeente die het nimby-principe hanteert. De PvdA mist solidariteit tussen de gemeenten. Op deze manier kan er nooit een besluit genomen worden want er is altijd wel iemand tegen. De PvdA is niet principieel tegen dit traject, maar kan niet instemmen met het huidige voorstel omdat daarvoor te weinig draagvlak is. De PvdA heeft nog geen standpunt ingenomen, maar de zuidelijke variant wordt het zeker niet.

De heer POTJER vraagt waarom de PvdA niet meer zo overtuigd is van de NOG Beter-variant.

De heer ÇELIK heeft zowel met bewoners als met PvdA-fracties in de omgeving gesproken en uiteindelijk moet zijn fractie een afweging maken. Hij heeft niet gezegd dat de NOG Beter-variant van de baan is, maar het standpunt van zijn fractie is inderdaad niet meer zo stellig, vooral omdat er geen bestuurlijk draagvlak voor is, wat uitvoering bijzonder moeilijk zou maken. Bovendien hecht spreker grote waarde aan een integrale beoordeling, waarbij niet één variant leidend kan zijn. De voorstanders van de Middenvariant en de NOG Beter-variant gebruiken precies dezelfde argumenten om aan te tonen dat hun keuze de beste is. Daarom wil spreker graag van de gedeputeerde horen hoe hij deze twee varianten beoordeelt en waardeert, louter op basis van feiten.

De heer BAKX vraagt of de heer Çelik vraagt om een vergelijking van beide varianten met of zonder doortrekking.

De heer ÇELIK antwoordt dat hij dat aan de gedeputeerde overlaat, hoewel een doortrekking bij de NOG Beter-variant vrijwel onmogelijk is zonder dat de kosten met honderden miljoenen euro's toenemen. Hij wil ook graag horen hoe de gedeputeerde het proces met gemeenten (die geen voorstander zijn van de NOG Beter-variant) voor zich ziet als de keuze zou vallen op de NOG Beter-variant.

De heer CANTON vindt de eerste vraag van de heer Çelik nogal technisch klinken. Hij vraagt of dat klopt of dat de heer Çelik een andere bedoeling heeft met zijn vraag.

De heer ÇELIK antwoordt dat het wel degelijk als een politiek geladen vraag bedoeld is die om een serieus antwoord vraagt.

De heer POTJER begrijpt dat de heer Çelik een politiek antwoord verwacht. Hij denkt dat dezelfde politieke vraag ook geldt voor het Alternatief Midden. Hij is benieuwd waarom de heer Çelik die vraag niet stelt.

De heer ÇELIK vindt die vraag niet opportuun omdat een overgrote meerderheid (veertien gemeenten) wel voorstander is van het Alternatief Midden. De politiek moet uiteindelijk keuzes maken, hoe lastig dat ook is.

De antwoorden van de gedeputeerde op de e-mail over PAS zijn duidelijk, maar dekken volgens spreker nog niet de lading. Natuurlijk is aanpassen gedurende het traject mogelijk, maar spreker wil weten of de kans groot of klein is dat er stappen terug gedaan moeten worden.

In de richting van de heer Potjer zegt spreker dat de twee haken (Lisse en Zwaanshoek) juist uit NOG Beter 2.0 komen en dat de heer Potjer daar dus blij mee zou moeten zijn. Hij heeft uit meerdere berichten begrepen dat de ingreep bij Lisse pijn doet en daarom vraagt hij aan de gedeputeerde of er bij Lisse nog een andere route mogelijk is.

De heer POTJER begrijpt niet waarom GroenLinks er blij mee zou moeten zijn alleen omdat deze maatregelen uit NOG Beter 2.0 komen. GroenLinks is van mening dat nut en noodzaak van de weg niet aangetoond zijn en dat er voor geen enkel onderdeel van de weg draagvlak is. De heer Çelik zegt dat er altijd wel iemand tegen zal zijn. Daarom is wat GroenLinks betreft de beste oplossing om ermee te stoppen. Hij vraagt waarom de PvdA niet tot die conclusie komt.

De heer ÇELIK had gehoopt deze reactie van de heer Potjer te krijgen. Hij stelt daarop de vraag waarom de PvdA blij zou moeten zijn met alles in de NOG Beter-variant. Hij voelt veel voor de NOG Beter-variant, maar hij moet er nog wel van overtuigd worden dat de PvdA alle onderdelen van deze variant kan steunen. Tot slot gaat hij in op de koppeling met het HOV. Hij vraagt de gedeputeerde nog eens goed uiteen te zetten wat de bestuurlijke afspraken op dit punt zijn. Hij wil daarnaast graag weten hoe snel de aanleg van het HOV zou kunnen starten (als de keuze valt op NOG Beter) en welke financiële bijdragen Zuid-Holland en Noord-Holland daaraan zouden doen.

De heer BAKX verklaart dat de fractie van 50PLUS altijd voorstander is van maatregelen die problemen oplossen. Al jaren proberen Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Zuid-Holland draagvlak te creëren voor een robuuste oost-westverbinding in het noorden van de Duin- en Bollenstreek, terwijl uit omvangrijke studies duidelijk is gebleken dat deze robuuste verbinding niet nodig is, omdat er geen bovenregionale problemen zijn. Bovendien zou dit gebied er onnodig door (over)belast worden. Met betrekking tot het meccanodospincipe vindt 50PLUS dat de randweg bij Lisse en het tracé bij Zwaanshoek beide om een nadere studie vragen, omdat onvoldoende gebleken is dat dit de beste oplossingen zijn. 50PLUS zou dit deel het liefst uit het besluit willen halen, zodat eerst nader onderzoek gedaan kan worden en Gedeputeerde Staten in overleg met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden tot een breder gedragen oplossing kunnen komen. Spreker vraagt om een toezegging op dit punt. Het is de fractie van 50PLUS een raadsel waarom Gedeputeerde Staten nu ineens met een Middenvariant komen voor het tracé tussen Hillegom en Bennebroek (N208 en N205) met een reservering voor een doortrekking, terwijl de gedeputeerde eerder heeft gezegd veel waarde te hechten aan het advies van de brede adviesgroep dat hiermee aan de kant geschoven wordt. Spreker vraagt of de gedeputeerde kan verklaren dat hij dit advies serieus heeft genomen of dat hij op voorhand al bedenkingen had. Als uit onderzoeken van de provincie zelf

blijkt dat deze robuuste weg niet nodig is, dan begrijpt hij niet dat de gedeputeerde eraan vasthoudt tegen beter weten in.

De fractie van 50PLUS vindt de zuidelijke variant in combinatie met het tracé tussen de N208 en de N205, zoals dit is opgenomen in het NOG Beter-plan, de beste keuze. Het Alternatief Midden zou tot gevolg hebben dat er ontzettend veel transportbewegingen zullen moeten plaatsvinden over de wegen langs Hillegom. Daarom zou de weg daar moeten liggen. Een doortrekking naar de N206 vindt 50PLUS niet noodzakelijk, nu niet, maar ook niet voor de komende twintig jaar. 50PLUS heeft bij herhaling in zowel de commissie als in Provinciale Staten aangegeven dat dit soort omvangrijke en langlopende projecten tussentijds herijkt zouden moeten worden. Spreker heeft bij het voorliggende Statenvoorstel het gevoel dat Gedeputeerde Staten de weg een beetje kwijt zijn. Hij is ervan overtuigd dat dit traject in deze vorm gestopt was als het herijkt was, omdat aangetoond is dat lokale maatregelen voldoende zijn.

50PLUS heeft bezwaar tegen de opstelling van Holland Rijnland, omdat elf van de veertien gemeenten helemaal geen bemoeienis hebben met deze weg, maar Holland Rijnland die gemeenten wel als voorstanders meetelt. Spreker roept zijn collega-Statenleden op om daarmee rekening te houden. Bovendien vindt hij dat ook de standpunten van de gemeenten in Noord-Holland tellen. Voor zover hij weet zijn die allemaal tegen het voorgestelde traject.

De heer VAN RIJNBEEK wijst erop dat de gemeenten in Holland Rijnland gezamenlijk optrekken in allerlei projecten, bijvoorbeeld ook ingeval van de RijnlandRoute bij Voorschoten, en dat zij ook allemaal financiële middelen leveren. Al die gemeenten zijn dus wel degelijk geïnteresseerd in de besteding daarvan. Zij moeten daarover ook verantwoording afleggen in hun gemeenteraden. Spreker vindt dat de heer Bakx de situatie te simpel voorstelt.

De heer BAKX reageert als volgt op de opmerking van de heer Van Rijnberk. 50PLUS wil er eerst van overtuigd zijn dat iets nodig is en dat het een probleem oplost. Daarna komt pas aan de orde wie de kosten moet betalen. Hij vindt dat het feit dat deze veertien gemeenten gezamenlijk het RIF Holland Rijnland hebben daar los staat van de vraag welke gemeenten baat hebben bij deze weg. Spreker komt tot de conclusie dat het bestuurlijk draagvlak op dit moment verdeeld is. Hij is het met de heer Çelik eens dat de Statenfracties dus een afweging moeten maken en dat het geen eenvoudige beslissing zal zijn. De verhoudingen liggen echter wat 50PLUS betreft wel iets anders dan voorgesteld is. Voor 50PLUS is het voorliggende Statenvoorstel niet acceptabel en de fractie zal dan ook een aantal amendementen indienen om het zodanig aan te passen dat het voldoet aan de uitkomsten uit de onderzoeken.

De heer CANTON begint met een aantal opmerkingen naar aanleiding van de hoorzitting en de ingezonden zienswijzen. De zienswijzen zijn soms zeer gebrekkig samengevat en beantwoord en soms komt de kritiek niet eens terug in de samenvatting. Daarnaast staat er een aantal slordigheden in de beantwoording van de zienswijzen.

Op pagina 246 van de beantwoording staat: "De planstudie biedt onvoldoende concreet zicht op de gevolgen die het VKA en de onderzochte alternatieven hebben voor Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid. Tevens zal nader, concreter en specifiek onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de

schadelijke milieugevolgen voor de volksgezondheid die uit de planstudie blijken.” Dezelfde kritiek werd als volgt verwoord door een inspreker: “Veldonderzoek op een willekeurige dag is geen serieus onderzoek en absoluut ontoereikend. De effecten van alternatieven zijn te algemeen, onvolledig en onjuist omschreven.” Op dezelfde pagina luidt de reactie van Gedeputeerde Staten dat er na het kiezen voor een definitieve voorkeursvariant “een gedetailleerde besluit-m.e.r. zal volgen”. De kern van de kritiek was nu juist dat het kiezen van een definitieve voorkeursvariant op basis van onvolledig en onjuist milieuonderzoek niet mogelijk is, maar daarop wordt niet ingegaan. Voor de Partij voor de Dieren is dit zowel procedureel als inhoudelijk een wezenlijk punt.

De voorliggende variant is nog niet eerder als zodanig onderzocht omdat deze is samengesteld uit stukjes uit de eerdergenoemde ‘meccanodoos’. De stukjes zijn wel los van elkaar onderzocht, maar het is niet precies de Hillegomse zienswijze. Bovendien is deze gedeeltelijke Hillegomse zienswijze gekoppeld aan de meest noordelijke en zuidelijke onderdelen van de variant NOG Beter 2.0. Spreker kan lastig vaststellen of deze variant niet te nieuw is om al conclusies te trekken, hoewel hij zijn complimenten geeft voor de manier waarop het principe ‘meccanodoos’ is gebruikt. De Partij voor de Dieren vindt het echter wel jammer dat er voor dubbele oplossingen gekozen is. De Hillegomse zienswijze heeft asfalt tussen Hoofddorp en Hillegom, maar het was beter geweest om voor minder asfalt te kiezen en in plaats daarvan ten zuiden van Lisse en ten noorden van Zwaanshoek asfalt voor te stellen. De provincie doet echter allebei. Terwijl Hillegom en NOG Beter beide stellen dat hun oplossing de beste is en hoe dan ook voldoende, kiest de provincie voor extra asfalt bij Lisse en Zwaanshoek. Met betrekking tot de voorliggende variant zegt spreker het volgende. Opknippen en faseren van het stuk N205 en N208 in drie stukken zou beter zijn, ten eerste omdat de mkba per deel verschilt en ten tweede om overdimensionering te voorkomen.

Er wordt in de stukken nauwelijks aandacht besteed aan de inpassing van het openbaar vervoer. De Partij voor de Dieren overweegt een motie in te dienen op dit punt.

Als er eenmaal gekozen is voor een variant, dan zal die ingepast moeten worden. De Partij voor de Dieren wil weten hoeveel ruimte er dan nog is voor inpassing. Hoeveel meter kunnen de randweg bij Lisse en de randweg bij Zwaanshoek bijvoorbeeld nog opschuiven en hoe zit het met de aansluiting van de N205 ter hoogte van Park 21, en hoe zit het met de Ringvaart (een brug of een aquaduct)? De wethouder van Hillegom kan zich zelfs voorstellen dat een aquaduct als voorwaarde wordt gesteld. De VVD en D66 hebben in de raad van Hillegom een motie ingediend met het verzoek om extra te pleiten voor het Alternatief Midden inclusief een aquaduct, maar omdat de wethouder die motie overbodig vond, heeft deze geen meerderheid behaald. Het was voor de afweging prettig geweest als in het voorliggende stuk reeds gekozen was voor een aquaduct.

Tot slot gaat spreker in op de ruimtelijke reservering bij de voorliggende variant die moeilijk ligt vanwege de stikstofproblematiek. Wat de Partij voor de Dieren betreft komt er helemaal geen weg, maar mocht er toch een weg komen, dan is het wellicht handig om vooral op de ingeslagen weg door te gaan, zodat de rechter de provincie kan terugfluiten.

De heer SLOOTER verklaart dat de SP reeds op 16 mei 2018 heeft aangegeven voorstander te zijn van de NOG Beter 2.0-variant en ook na lezing van de

stukken, de zienswijzen en hoorzitting komt daar geen verandering in. Ten eerste omdat die variant optimaal gebruikmaakt van de bestaande infrastructuur en omdat deze het waardevolle groen, de cultuurhistorie en de natuur in de polders tussen Bennebroek en Hillegom niet aantast. Bovendien draagt deze variant het meest bij aan de leefbaarheid langs de routes en zorgt deze voor een goede ontsluiting van de toekomstige locatie Beinsdorp.

De heer CANTON vraagt of de SP nu ook voorstander is van de toegevoegde delen bij Lisse en Zwaanshoek of dat deze volgens de SP niet meer nodig zijn.

De heer SLOOTER heeft aangegeven dat de SP gaat voor dit alternatief. De SP begrijpt wel dat er in deze variant verkeershinder kan ontstaan voor de recent gerealiseerde woningen. Op 16 mei 2018 heeft spreker dan ook gevraagd of de gedeputeerde bereid is om te onderzoeken of een verdiepte ligging en een aquaduct onder de Ringvaart mogelijk zijn. Hij heeft daarop nog geen antwoord gekregen. Net als de PvdA wil ook de SP graag horen wat de gedeputeerde denkt van de berichtgeving over het Programma Aanpak Stikstof en het recent verschenen advies van de Europese advocaat-generaal aan het Europese Hof van Justitie dat de aanleg van de Duinpolderweg zou kunnen doorkruisen. Er is weliswaar op 28 augustus 2018 een brief hierover aan de Staten gezonden, maar toch hoopt de SP dat de gedeputeerde bereid is om zijn mening en gedachten daarover met de Staten te delen.

Tot slot vraagt spreker hoe de gedeputeerde staat tegenover het artikel in het Haarlems Dagblad van 6 september 2018 met de titel 'Feiten delven onderspit bij Duinpolderweg'. De auteur betwijfelt dat er een fileprobleem ontstaat als er geen maatregelen worden genomen en ook volgens het Verkeersmodel VENOM ontstaan nergens in de Bollenstreek serieuze opstoppingen, zelfs niet inclusief alle woningbouwplannen tot 2030. Spreker vraagt om een reactie van de gedeputeerde hierop.

De heer VAN RIJNBERK bedankt alle sprekers en vindt dat de heer Çelik het proces van afwegen goed geschetst heeft. Hij gaat vervolgens in op de voorgeschiedenis, de verbinding A4-N208, maatregelen voor het openbaar vervoer en de fiets, de weg ten zuiden van Lisse en de doortrekking. D66 vindt dat veel discussie voorkomen had kunnen worden als beide provincies van begin af aan gewerkt hadden vanuit een integrale gebiedsvisie, gericht op zowel de woningbouwopgave, het economisch belang, voorzieningen en bedrijven, de natuur, de kwaliteit van de leefomgeving als alle mobiliteitsvraagstukken op lokaal en regionaal niveau. D66 onderschrijft de mening en het advies van de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) in Zuid-Holland die adviseert om infrastructurele studies breed en gebiedsgericht aan te pakken en die daarin wordt gesteund door de Provinciale Adviescommissie Leefbaarheid (PAL). Ook de heer Çelik maakte daarover een opmerking. Het Project Haarlemmermeer/Bollenstreek beperkt het bereikbaarheidsonderzoek tot tracéstudies voor autoverkeer, wat begrijpelijk en terecht leidt tot een groot aantal zienswijzen dat vraagt om meer aandacht voor de natuur, het landschap, het bollenareaal, het uitzicht, bedrijfsschade en inpassingsmaatregelen. Woningzoekenden en inwoners van de dorpskernen dienden geen zienswijzen in; zij gaan er terecht van uit dat de volksvertegenwoordigers ook hun belangen meewegen. D66 begrijpt dat dit nu

niet meer veranderd kan worden, maar pleit er wel voor om het in de toekomst anders aan te pakken.

Het uitgangspunt van dit project was dat de verkeersstructuren in de Duin- en Bollenstreek niet meer toereikend zouden zijn voor de huidige en toekomstige mobiliteitsbehoefte. Mede naar aanleiding van de inspraak zijn uiteindelijk zeven alternatieve tracés beoordeeld en mede op basis van een advies van de Adviesgroep hebben de colleges van Noord- en Zuid-Holland eind 2017 als voorkeursalternatief gekozen voor de zuidelijke variant, inclusief de randwegen ten noorden van Zwaanshoek en ten zuiden van Lisse (uit de NOG Beter 2.0-variant). De inwoners van de Rooversbroekpolder in Lisse voelden zich door dat laatste overvallen met als gevolg grote aantallen zienswijzen en insprekers. De inwoners van Zwaanshoek werden verrast door het advies van de Adviesgroep waarin zij hadden geparticipeerd. Onder de druk van de openbare discussie kozen beide colleges tegen verwachting in alsnog voor het Alternatief Midden die van het begin af de voorkeur had van vrijwel de gehele stuurgroep en de ambtelijke adviseurs. De Adviesgroep was op zich een goed idee geweest, mits deze representatief was geweest. Het was geen gelukkige keuze van de beide provinciebesturen om het meerderheidsadvies van de Stuurgroep en de ambtelijke adviezen te overrulen.

Na jarenlange onderzoeken, zienswijzen en inspraak is nu het moment gekomen om het definitieve voorkeursalternatief vast te stellen. D66 is zich ervan bewust dat geen enkel alternatief afgetekend de beste is. In de vervolgfase moet het voorkeursalternatief in een gedetailleerde project-m.e.r. verder worden uitgewerkt tot definitieve maatregelen. De kansen voor mens en natuur en de mogelijkheden om die aan het project te koppelen moeten daarbij nadrukkelijk onderzocht en in beeld gebracht worden. De project-m.e.r. wordt de basis voor een interprovinciaal inpassingsplan en (na opnieuw inspraak) een door Provinciale Staten te nemen uitvoeringsbesluit.

D66 ondersteunt de noodzaak van de aanleg van een toekomstbestendige verbinding tussen de A4 en de N208, gezien de grote woningbouwopgave, het economische klimaat en de druk op de arbeidsmarkt. Een extra kruising van de Ringvaart (tussen de bruggen in de N201 en N207) is noodzakelijk voor de bereikbaarheid van de Haarlemmermeer en de Bollenstreek en ter ontlasting van de dorpskernen en de smalle bruggen.

De heer BAKX vraagt waar de grote woningbouwbehoefte ligt, waarover de heer Van Rijnberk het heeft. Voor zover hij weet is er geen grote woningbouwbehoefte in het gebied van het Alternatief Midden.

De heer VAN RIJNBERK speelt de vraag door aan de gedeputeerde want die heeft bij de stukken die op 16 mei 2018 zijn besproken, een uitvoerig overzicht gegeven van de woningbouwopgaven in de Duin- en Bollenstreek, Kennemerland en de Haarlemmermeer.

De heer BAKX heeft die brief goed bestudeerd, maar hij kan daar niet uit opmaken dat er sprake is van een grote woningbouwopgave op de plek waar de weg gepland is.

De VOORZITTER gaat ervan uit dat de gedeputeerde deze vraag straks zal beantwoorden.

De heer POTJER hoort de heer Van Rijnberk zeggen dat D66 voorkeur heeft voor een integrale aanpak en dat daarvan in dit geval geen sprake is. Spreker benadrukt dat het nog niet te laat is en dat Provinciale Staten zelf een integrale afweging kunnen maken en het niet alleen als autoproject hoeven te beoordelen. Hij stelt voor om een integrale studie te doen en ondertussen de problematiek van het fietsverkeer aan te pakken door een aantal bruggen om te bouwen tot fietsbrug.

De heer VAN RIJNBERK pleit voor een integrale afweging omdat op die manier de keuzes beter uitgelegd kunnen worden, maar hij vindt dat er nu lang genoeg gestudeerd is. D66 zal wel proberen om een aantal zaken aan het project toe te voegen om de integraliteit te bevorderen.

Hij vervolgt zijn bijdrage. D66 is blij dat de colleges gehoor hebben gegeven aan de oproep van 16 mei 2018 om af te zien van de zuidelijke variant. D66 ondersteunt het middentracé met een tweebaansverbinding tussen de N205 en de N208 en een gelijkvloerse aansluiting op de N208 omdat daardoor het bedrijventerrein Horst Ten Daal en de Vosse- en Weerlanerpolder niet doorsneden worden, de woningbouw in Hillegom-Noord ongemoeid wordt gelaten en er veel minder negatieve effecten zijn op het leefmilieu. Het aspect gezondheid is voor D66 in het algemeen een belangrijk toetsingscriterium. D66 begrijpt de bezwaren uit Zwaanshoek, maar tekent daarbij aan dat het Alternatief Midden verder van de dorpskern van Zwaanshoek ligt dan van de dorpskern van Hillegom. Het Alternatief Midden biedt bovendien een prima verbinding voor het lokale autoverkeer. De nieuwe verbinding biedt Hillegom, Beinsdorp en Bennebroek-Zwaanshoek de kans om het autoverkeer in de kernen te verminderen, prioriteit te geven aan de fiets en de verkeersveiligheid te verbeteren. Het autoverkeer in de kernen kan zelfs nog verder teruggebracht worden als de verkeersafwikkeling rond de kruising N207/N208 wordt verbeterd en de brug in de N207 wordt verbreed. Hierdoor zou ook het autoverkeer in de kernen van Lisse en Lisserbroek verminderd kunnen worden.

In veel zienswijzen wordt terecht gewezen op de gevolgen voor het milieu en het landschap. Dat dit alternatief de Oosteinderpolder zal aantasten, blijft een schaduwkant en daarom moet het tracé zo goed mogelijk worden ingepast in het kwetsbare landschap, moeten natuurinclusieve bouwmethoden worden toegepast en moet er een gedegen plan komen voor natuurcompensatie. D66 wil graag laten onderzoeken of de laatste honderden meters van het tracé in de polder verdiept kunnen worden aangelegd en de kruising met de Ringvaart een aquaduct kan zijn.

De heer POTJER vraagt wat hij zich moet voorstellen bij een natuurinclusieve aanleg.

De heer VAN RIJNBERK antwoordt dat in het ontwerp en bij de keuze voor technieken van het begin af aan rekening gehouden kan worden met de natuureffecten. Op Wikipedia zijn allerlei voorbeelden daarvan te vinden.

De heer POTJER begrijpt dat de heer Van Rijnberk voor natuurinclusief bouwen de definitie hanteert die te vinden is op Wikipedia. Als dat niet zo is, dan wil hij alsnog graag horen wat de heer Van Rijnberk eronder verstaat.

De heer VAN RIJNBERK adviseert de heer Potjer eens te kijken op Wikipedia waar tientallen voorbeelden staan van natuurinclusief bouwen, ook voor de aanleg van infrastructuur. D66 pleit er in ieder geval voor om rekening te houden met de natuur en de inpassing in het landschap en te zorgen voor natuurcompensatie.

De heer POTJER vraagt of de heer Van Rijnberk het met hem eens is dat de natuur het beste ontzien wordt door de weg gewoon niet te bouwen.

De heer VAN RIJNBERK gaat niet in op de opmerking van de heer Potjer en vervolgt zijn betoog. Spreker weet dat de inpassing verder zal worden uitgewerkt in de project-m.e.r., maar om draagvlak te creëren zou wat D66 betreft nu al gekozen moeten worden voor een verdiepte ligging en een aquaduct. Dat zou bovendien een deel van de bezwaren uit Zwaanshoek wegnemen. Met respect voor ieders mening en inbreng en in de wetenschap dat niet één alternatief afgetekend de beste is, hecht D66 groot belang aan de zienswijzen van betrokken gemeenten en regio's die tal van belangen tegen elkaar afgewogen hebben. Holland Rijnland werkt met een integraal pakket van maatregelen om de bereikbaarheid (met openbaar vervoer, de fiets en de auto) te verbeteren en kiest unaniem voor het Alternatief Midden. Dat geldt ook voor het bedrijfsleven. Het merendeel van de gemeenten in de Haarlemmermeer heeft voorkeur voor het Alternatief Zuid, wat begrijpelijk is gezien de bezwaren van Zwaanshoek, maar zij blokkeren het Alternatief Midden niet.

De heer CANTON begrijpt dat zowel de wethouder van Hillegom als D66 pleit voor een aquaduct. Hij vraagt of dit een wens of een voorwaarde is.

De heer VAN RIJNBERK heeft geprobeerd uit te leggen dat het, gezien alle inspraak, bijna wel als voorwaarde meegegeven moet worden in deze fase om draagvlak te creëren, hoewel het pas in de project-m.e.r. wordt uitgewerkt. Hij vervolgt zijn betoog.

De raad van Hillegom blokkeert dus het Alternatief Midden niet, maar Hillegom en Haarlemmermeer zijn wel tegenstander van het NOG Beter 2.0-alternatief over de Weerlaan. Omdat de bezwaren tegen het extra belasting van de noordelijke randweg in Nieuw-Vennep vergelijkbaar zijn met die van Hillegom tegen het extra belasting van de Weerlaan, vindt D66 het Alternatief Midden een logische bestuurlijke keuze van de beide colleges van Gedeputeerde Staten.

De heer BAKX vraagt of D66 voorstander is van het Alternatief Midden inclusief de ruimtelijke reservering.

De heer VAN RIJNBERK zal daarop later ingaan. Hij vervolgt zijn betoog. Voor D66 hebben maatregelen voor de fiets en het openbaar vervoer topprioriteit, ook voor de bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek. De provincie heeft de doortrekking van het HOV naar Schiphol gekoppeld aan de Duinpolderweg. D66 gaat er dan ook van uit dat die HOV-corridor voortvarend wordt gerealiseerd in de vervolgstappen voor de Duinpolderweg. Spreker vraagt om een reactie hierop van de gedeputeerde. D66 staat positief tegenover de suggestie van een snelle, met het openbaar vervoer concurrerende, flitsbus van Estec naar Schiphol die

aansluit op het tracé van het Alternatief Midden. D66 vraagt het college deze suggestie serieus te onderzoeken en het tracé van het Alternatief Midden, inclusief tunnel en/of aquaduct, daarop voor te bereiden. D66 zou ook graag een snelfietsroute zien tussen N208 en de N205, aangevuld met het opwaarderen van de fietsroutes tussen de kernen Bennebroek-Zwaanshoek, Hillegom-Beinsdorp en Lisse-Lisserbroek. In de inspraak is aandacht gevraagd voor landbouwverkeer. D66 vraagt Gedeputeerde Staten te onderzoeken of het landbouwverkeer door de kernen kan worden verminderd, bijvoorbeeld door een tunnel en/of een aquaduct.

Zoals eerder aangegeven staat D66 positief tegenover de voorstellen voor de randwegen ten zuiden van Lisse en ten noorden van Zwaanshoek uit het NOG Beter 2.0-alternatief omdat deze onderdelen veel effect hebben met relatief weinig negatieve milieueffecten en een goede kosten-batenverhouding. Omdat dit niet duidelijk uit de stukken blijkt, vraagt D66 het college om de onderbouwing hiervan nog eens op papier te zetten. De randwegen en de effecten daarvan zijn nog onvoldoende onderzocht. D66 Zuid-Holland is na bestudering van de situatie in de Rooversbroekpolder tot de conclusie gekomen dat er nog veel werk moet worden verzet om tot een goed ingepast tracé en een goed ingepaste brug over de hooggelegen Ringvaart te komen. Dat geldt ook voor de compensatie van milieueffecten en de problematiek van het landbouwverkeer. D66 roept de beide colleges op om in overleg met de gemeente Lisse, de gemeente Haarlemmermeer, bewoners en bedrijven een tracéstudie te verrichten om te komen tot een betere inpassing die bovendien rekening houdt met de ligging en de planning van de piekberging in de Haarlemmermeer.

D66 kan zich vinden in de conclusie dat de verbinding tussen de N208 en de N206 op dit moment niet nodig is. D66 heeft grote bezwaren tegen de doorsnijding van het schitterende landschap ten noorden van de Tiltenberg. D66 wil bovendien meer inzicht in de gevolgen van de stikstofdepositie in het duingebied bij toename van het verkeer op de N207 en wil ook weten of het tracé wel vergunbaar is.

De heer BAKX vraagt hoe D66 staat tegenover het alternatief dat niet door het midden gaat en minder natuur aantast.

De heer VAN RIJNBEEK heeft duidelijk gezegd dat D66 voorstander is van het Alternatief Midden.

De heer BAKX wijst erop dat er een andere situatie ontstaat als de ruimtelijke reservering en het doortrekken niet mogelijk zou zijn. Het gevolg zou zijn dat er meer (vracht)verkeer komt op een doodlopende weg en een dure rotonde ongebruikt blijft. Hij vraagt of D66 dan niet liever zou kiezen voor een alternatief met de beste resultaten.

De heer VAN RIJNBEEK is het ermee eens dat gekozen moet worden voor het alternatief met de beste resultaten. Dat is wat D66 betreft het Alternatief Midden. Die is niet afhankelijk van het al dan niet doortrekken.

De heer POTJER vraagt hoe belangrijk D66 de punten die net door de heer Van Rijnberk verwoord zijn, vindt en of de Staten voorstellen voor die punten kunnen verwachten.

De heer VAN RIJNBERK wacht de beantwoording af, maar acht het niet uitgesloten dat D66 nog iets op papier zal zetten.

De heer VAN DER BENT verklaart dat het CDA blij is met de voortgang en de samenwerking met de provincie Noord-Holland. Na de tussenstap in 2015 en 2016 zijn zeven alternatieven volgens het CDA naar behoren getoetst in de MER. Het CDA heeft dan ook geen twijfels over nut en noodzaak; niets doen is geen optie. In december 2017 is het voorlopige Het Alternatief Zuid ter inzage gelegd maar op basis van de zienswijzen stellen Gedeputeerde Staten nu het Alternatief Midden voor als definitief voorkeursalternatief. Het definitief voorkeursalternatief bestaat uit vijf maatregelen:

- Het CDA staat achter de verdubbeling van de Bennebroekerweg, waarvoor veel draagvlak is.
- De lokale randweg Zwaanshoek lijkt bij te dragen aan het verminderen van de verkeersdruk in Zwaanshoek en lijkt ook een goed onderdeel, hoewel het CDA vindt dat in de volgende fase veel aandacht moet worden besteed aan de inpassing en de aansluiting van deze weg.
- Met betrekking tot de verbinding N205 en N208 zegt spreker dat het CDA van mening is dat een regionale verbindingsweg niet vlak bij de bebouwing van Hillegom mag komen te liggen. Dit is ook het standpunt van de gemeente Hillegom en de veertien gemeenten in Holland Rijnland. In deze variant wordt een polder doorsneden langs de bestaande structuur van de watergang. Het CDA is van mening dat de verbinding hier toch het best of het minst slecht ingepast kan worden. Het CDA zou wel willen onderzoeken hoe de weg het best ingepast kan worden en of een aquaduct mogelijk is.
- Het CDA heeft nog geen definitief standpunt ingenomen over een eventueel reserveren van een verbinding tussen de N208 en de N206 en de randweg ten zuiden van Lisse, omdat er twijfel bestaat over de noodzaak op korte termijn en de vergunbaarheid in relatie tot de PAS. Het CDA wil dit onderdeel wel in de project-m.e.r. verder onderzoeken, maar bij het uitvoeringsbesluit kan er wat het CDA betreft nog steeds gekozen worden voor aanleggen, reserveren of uit het project halen. Er is bestuurlijk draagvlak voor de randweg bij Lisse die verkeerskundig gezien de aansluitingen verbetert, maar in de polder heeft men moeite met het doorlopen proces en is er weinig tot geen draagvlak. Het CDA vindt dat er alsnog serieuze varianten in de polder overwogen moeten worden. Spreker vraagt of de gedeputeerde bereid is om dat toe te zeggen voor een volgende fase.

Het voorlopig Statenbesluit gaat ook in op zaken die in een volgende fase onderzocht moeten worden. Het CDA wil daaraan graag het landbouwverkeer toevoegen. Het CDA ziet de uitwerking van deze onderdelen als randvoorwaarden voor een uitvoeringsbesluit.

De heer WEIDE is het in grote lijnen eens met het CDA. In de Statenbehandeling zal de VVD het hele proces onder de loep nemen en daarom houdt spreker zijn bijdrage vandaag kort. De VVD heeft altijd gepleit voor de Duinpolderweg. De VVD kiest voor een betere bereikbaarheid in de Duin- en Bollenstreek. In de afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar nut en noodzaak, is een verkenner aangesteld en een adviescommissie in het leven geroepen, zijn zeven varianten onderzocht, in december 2017 is een voorkeurstracé bekengemaakt en nu ligt

een definitief voorkeurstracé voor. Spreker is buitengewoon tevreden over de gezamenlijke hoorzitting van Noord- en Zuid-Holland. Hij constateert dat er veel draagvlak is bij de Zuid-Hollandse gemeenten voor het Alternatief Midden.

De heer POTJER is benieuwd waarop de heer Weide zich baseert want hijzelf heeft niet het idee gekregen dat er draagvlak is bij de Zuid-Hollandse gemeenten.

De heer WEIDE antwoordt dat de VVD groot belang hecht aan de vertegenwoordiging door de gemeenteraden. Holland Rijnland heeft na de laatste gemeenteraadsverkiezingen namens alle veertien gemeenten een standpunt ingenomen. Spreker constateert op basis daarvan dat er buitengewoon veel draagvlak is in de gemeenten in Zuid-Holland voor het voorliggende voorstel.

De heer POTJER vraagt of de heer Weide zich realiseert dat het standpunt van Holland Rijnland dateert van voor de gemeenteraadsverkiezingen en dat er daarna geen herijking van dat standpunt heeft plaatsgevonden. Wellicht zou de uitkomst nu anders zijn, zeker als de gemeenten zich realiseren dat de weg duur wordt en zij daaraan meebetalen.

De heer WEIDE vindt dat de heer Potjer de nieuwe gemeenteraadsleden tekortdoet. Hij is ervan overtuigd dat zij de Duinpolderweg weer aan de orde hadden gesteld, als zij het er niet mee eens waren. Dat is niet gebeurd. De gemeenteraden hebben zich blijkbaar aangesloten bij het standpunt van Holland Rijnland. Bovendien heeft in de gemeente Hillegom wel na de verkiezingen nog een debat plaatsgevonden over dit besluit.

De heer POTJER is het niet eens met deze argumentatie. Hij verwacht niet dat nieuwe gemeenteraadsleden actief op zoek gaan naar zaken waarover een voorgaande raad besluiten heeft genomen. De Duinpolderweg leeft hooguit in een drietal gemeenten. Hij is ervan overtuigd dat de andere gemeenten het niet erg vinden als de Duinpolderweg niet wordt aangelegd. Als de heer Weide denkt dat het anders is, dan hoort hij graag een onderbouwing daarvan.

De heer WEIDE benadrukt nogmaals dat gemeenteraadsleden (en ook Statenleden) altijd de gelegenheid hebben om een standpunt ter discussie te stellen. Hij vervolgt zijn betoog. De VVD heeft in de vorige vergadering reeds aandacht gevraagd voor de N206, de N208 en de ruimtelijke reservering omdat die ook voordelen oplevert voor de inwoners. De VVD zet vraagtekens bij het laten vallen daarvan en pleit ervoor om de weg gewoon aan te leggen. De VVD komt op dit punt terug in de Statenvergadering. De exacte inpassing van het Alternatief Midden vraagt inderdaad om betrokkenheid van de inwoners, bestuurders en gemeenteraden. De VVD zou op dat punt graag weer met Noord-Holland samenwerken.

De heer CANTON weet dat de VVD en D66 in Hillegom een motie hebben ingediend die pleit voor de voorliggende variant inclusief een aquaduct. De wethouder noemde het aquaduct zelfs een voorwaarde. Spreker vraagt hoe zwaar een aquaduct weegt voor de VVD Zuid-Holland.

De heer WEIDE heeft kennisgenomen van de verschillende standpunten en wacht de beantwoording van de gedeputeerde af. De definitieve afweging zal zijn fractie aanstaande maandag maken. De VVD is voorstander van een betere bereikbaarheid in de Duin- en Bollenstreek en zet zich daar volop voor in.

De heer SCHEURWATER constateert dat infrastructuur in het algemeen vraagt om zorgvuldige afwegingen. Hij vraagt hoe de gedeputeerde wil zorgen voor het draagvlak dat nodig is om vervolgstappen te kunnen zetten. De SGP en ChristenUnie heeft al eerder gepleit om bottom up kleine stappen en aanvullende stappen te doen (het 'meccanodoosprincipe') die uiteindelijk leiden tot een totaaloplossing. Nu ligt er echter een totaaloplossing zonder de aanvullende stukjes. Voor de SGP en ChristenUnie zijn de volgende punten van belang:

- De SGP en ChristenUnie vindt het jammer dat er geen totaalvisie ligt, waarin evenredig veel aandacht wordt besteed aan het openbaar vervoer en de fiets. Spreker denkt dat er voldoende mogelijkheden zijn om ook die punten op te pakken.
- Spreker ziet nadrukkelijk mogelijkheden om zowel de brug als de busbaan in de N207 te verbreden. De aansluiting van de Keukenhof vindt hij niet terug, terwijl daar in het voorjaar toch acht weken sprake is van grote drukte. In dat kader vindt hij de randweg Lisse-Zuid zeker nodig.
- Spreker pleit ervoor om vooral niet te proberen om landelijke problemen, zoals de verbreding van de A4 en de A44, lokaal op te lossen. Hij vraagt wanneer de herstructurering van de A44 aan de orde komt want hij wil dat in de overwegingen mee kunnen nemen.
- De hoorzitting met maar liefst tachtig sprekers heeft volgens spreker wel degelijk een paar nieuwe inzichten opgeleverd, waaronder de Poelweg bij Lisse-Zuid. Hij vraagt waarom die niet eerder besproken is.
- De SGP en ChristenUnie vraagt zich af of de noodzaak van de ruimtelijke reservering N206/N208 wel voldoende is aangetoond. De ruimtelijke reservering legt een hypotheek op een eventueel onderzoek naar nut en noodzaak en daarom vindt de SGP en ChristenUnie de ruimtelijke reservering ongewenst.
- De gemeente Haarlemmermeer had en heeft voorkeur voor het Alternatief Zuid en heeft als tweede keuze de NOG Beter 2.0-variant. De keuze voor het Alternatief Midden kwam voor de bewoners onverwacht.

De heer WEIDE vraagt of de heer Scheurwater daadwerkelijk heeft gehoord dat de gemeente Haarlemmermeer de NOG Beter 2.0-variant als tweede optie ziet.

De heer SCHEURWATER heeft dat twee keer expliciet gehoord in antwoord op zijn expliciete vragen daarnaar.

De heer WEIDE heeft iets anders gehoord.

De heer POTJER vraagt of het de heer Scheurwater is opgevallen dat de gemeenteraad van Haarlemmermeer als enige raad over het gewijzigde voorstel van het college heeft gestemd.

De heer SCHEURWATER vindt dat inderdaad opvallend. Hij had verwacht dat regio's en grote gemeenten onderling contact houden over zo'n groot project. Hij

vraagt dan ook of er geen regionaal overleg heeft plaatsgevonden of dat er geen overeenstemming is bereikt.

De heer VAN RIJNBEEK heeft ook iets anders gehoord dan de heer Scheurwater. Haarlemmermeer heeft aangegeven voorstander te zijn van het Alternatief Zuid, maar niet van de NOG Beter 2.0-variant omdat dit leidt tot een extra belasting van de noordelijke randweg van Nieuw-Vennep. De wethouder heeft wel de weinig realistische suggestie gedaan van een tunnel die uitkomt op de Weerlaan. Desgevraagd heeft de wethouder hem achteraf bevestigd dat hij wel zou kunnen meegaan in het Midden Alternatief.

De heer SCHEURWATER vindt dat een hoorzitting in het openbaar juist bedoeld is om officiële antwoorden te horen. Spreker heeft de wethouder wel nadrukkelijk horen zeggen dat Haarlemmermeer zich overvallen voelde door het besluit om het Alternatief Zuid in te wisselen voor het Alternatief Midden en dat hij nog wilde nadenken over de aansluiting naar NOG Beter 2.0.

De heer VAN RIJNBEEK vindt dat de heer Scheurwater ten onrechte tot de conclusie komt dat Haarlemmermeer voor NOG Beter is als het Alternatief Zuid niet doorgaat. Haarlemmermeer heeft voorgesteld om de zuidvariant niet door het bedrijventerrein, maar door een tunnel te laten lopen om deze vervolgens te laten uitkomen op de Weerlaan.

De heer SCHEURWATER denkt dat het goed is om het de wethouder nog eens expliciet te vragen.

De heer ÇELİK vindt dat het verwarrend wordt en voelt daarom de noodzaak om te zeggen dat hij het eens is met de heer Scheurwater. Hij heeft van verschillende mensen gehoord dat de voorkeur uitgaat naar het Alternatief Zuid, maar dat zij, als dat niet mogelijk is, kiezen voor NOG Beter 2.0.

De heer SCHEURWATER is blij met de steun van de heer Çelik.

De heer VAN DER BENT had ook de indruk dat de vertegenwoordiger van de gemeente Haarlemmermeer zijn voorkeur uitsprak voor het Alternatief Zuid en als tweede optie zou willen aansluiten op de zuidvariant aan de Haarlemse zijde.

De heer SCHEURWATER vervolgt zijn betoog. Hij vindt het wel van belang om te kijken naar de problematiek en de gevolgen voor de leefomgeving in Zwaanhoek en Beinsdorp bij uitvoering van het Alternatief Midden.

- Tot slot vraagt spreker of er mogelijkheden zijn voor een tunnel of een aquaduct, wat dit betekent voor het budget en voor welke periode een weg en/of kunstwerken worden aangelegd.
- De SGP en ChristenUnie vindt de toelichting op de switch naar het Alternatief Midden vrij mager. Spreker begrijpt dat Hillegom een grote voorstander is, maar hij zou graag iets meer willen horen over het waarom van de switch.
- Tot slot vraagt spreker aan de gedeputeerde welk voorstel de Staten voor de Statenvergadering van volgende week kunnen verwachten en of de gedeputeerde zich naar aanleiding van de discussie van vandaag nog gaat beraden.

De heer WEIDE vraagt of de SGP en ChristenUnie het Alternatief Zuid graag als voorkeursalternatief had willen hebben.

De heer SCHEURWATER heeft gezegd dat de SGP en ChristenUnie nog geen standpunt heeft ingenomen en dat de ruimtelijke reservering eraf kan.

De heer PRIVÉ verklaart dat de PVV gedurende het hele traject mordicus tegen is geweest, niet omdat de PVV geen betere infrastructuur zou willen, maar omdat de hele procedure van besluitvorming niet voldeed aan de eisen die je daaraan zou mogen en moeten stellen. De bezwaren van de PVV zijn genoegzaam bekend en spreker herhaalt die dan ook niet. De PAL deelde nog niet zo lang geleden de bezwaren van de PVV. De ontwikkelingen van de laatste maanden hebben er niet toe geleid dat de PVV van mening is veranderd. Integendeel, de fractie van de PVV is gesterkt in haar oordeel dat er tussen de colleges van Noord- en Zuid-Holland al lange tijd consensus was over de te ontwikkelen variant en dat Provinciale Staten er langzaam maar zeker naartoe 'gerommeld' zijn. De PVV is ervan overtuigd dat alles wat er gebeurd is na de gemeenschappelijke zitting in 2016 een façade is geweest, omdat het allemaal al vaststond. De PVV is en blijft tegen het project en de uitvoering in deze vorm. Mocht de gedeputeerde besluiten om alsnog alleen de plaatselijke problemen op te lossen, dan vindt hij de PVV aan zijn zijde.

De heer ÇELIK vraagt de voorzitter om een korte schorsing.

De VOORZITTER schorst de vergadering voor enkele minuten. Na heropening geeft zij het woord aan gedeputeerde Vermeulen voor een reactie op de vragen en antwoorden in eerste termijn.

Gedeputeerde VERMEULEN zegt voorafgaand aan zijn beantwoording het volgende. Het is goed om zo uitvoerig te discussiëren over een dergelijk onderwerp. De gedeputeerde spreekt zijn waardering uit voor het onderling respect in de commissie en het goede verloop van de hoorzitting. Hij benadrukt dat het belangrijk is dat Statenleden alle mogelijkheden benutten om belangrijke onderwerpen te bespreken en zich goed te informeren. Provinciale Staten zullen volgende week debatteren over hetzelfde voorstel als vandaag. Uiteraard kunnen partijen dan wijzigingsvoorstellen indienen. Het is een ander voorstel geworden dan het voorlopige voorkeursalternatief als gevolg van de hoorzitting, de discussie in de Staten en het advies van de Stuurgroep. De grote onderwerpen die in vrijwel alle bijdragen terugkomen, zijn nut en noodzaak van de weg, het participatieproces, de vergelijking tussen de verschillende varianten, de doortrekking en de vergunbaarheid daarvan in relatie tot de PAS, het openbaar vervoer en het HOV, de toevoeging van voorstellen uit verschillende varianten (met name de randwegen bij Lisse en Zwaanshoek), de inpassing en het langzaam verkeer in het algemeen. Hij zal de vragen per fractie beantwoorden maar deze thema's zullen daarin zeker terugkomen.

- De heer Potjer mag uiteraard zijn versie van de geschiedenis geven, maar de gedeputeerde heeft het project altijd noodzakelijk gevonden voor de bereikbaarheid van de Bollenstreek. Hij heeft nooit aangekoerst op een

bepaalde variant, zoals de heer Privé suggereert, hoewel hij hoopt dat dit voorstel aangenomen wordt.

- De heer Potjer zet vraagtekens bij het draagvlak, zowel bij gemeenteraden als onder de bevolking; de gedeputeerde daarentegen benadrukt dat alle gemeenten het gezamenlijke standpunt van Holland Rijnland hebben onderschreven. Dat is een belangrijk uitgangspunt geweest voor het college. Heel Holland Rijnland is bovendien bereid om financieel bij te dragen aan dit project, dus kennelijk vinden ook andere gemeenten in de regio het belangrijk genoeg. De direct betrokken gemeenten steunen dit voorkeursalternatief niet zomaar; zij steunen het vanwege het belang voor de bereikbaarheid en de leefbaarheid van de regio. De gemeenten hebben allemaal de vrijheid om een ander standpunt in te nemen, maar zij hebben de provincie juist gevraagd om dit project op te pakken. Gemeenten vragen heel vaak of de provincie wil meedenken over of onderzoek wil doen naar een probleem. Zo is dit project ooit ook begonnen. De gemeenten zien blijkbaar nog steeds de noodzaak en dat is voor Gedeputeerde Staten de motivatie om door te gaan.

De heer BAKX vraagt of gedeputeerde met direct betrokken gemeenten doelt op de gemeenten in Holland Rijnland of ook op de direct betrokken gemeenten in Noord-Holland.

Gedeputeerde VERMEULEN herinnert zich dat de Staten hem heel vaak in debatten gevraagd hebben of hij de Zuid-Hollandse belangen wel voldoende behartigde. Wellicht was het draagvlak voor het Alternatief Zuid in Noord-Holland iets groter, maar voor de gedeputeerde zijn vooral het standpunt van de Stuurgroep en haar advies van belang en de ondersteuning daarvan door de raden. Wellicht leidt het nu voorliggende voorstel tot grotere weerstand aan de zijde van Noord-Holland, maar dat heeft geen invloed op het standpunt van de gedeputeerde. Zijn standpunt is vooral gebaseerd op het Zuid-Hollandse belang, zoals de Staten hem gevraagd hebben. Hij richt zich nadrukkelijk tot de heer Scheurwater, omdat juist de SGP en ChristenUnie heeft gevraagd of de gedeputeerde het Zuid-Hollandse belang wel voldoende voor de geest heeft. Hij is ervan overtuigd dat het college dat juist heeft laten zien door de unaniem gedragen zienswijze van Holland Rijnland te vertalen in het voorstel.

De heer POTJER begrijpt dat het standpunt van de veertien gemeenten van Holland Rijnland heel zwaar heeft gewogen. Hij vraagt of gedeputeerde bereid zou zijn om het voorstel nog een keer aan de gemeenten voor te leggen, zodat alle gemeenten zich nog een keer kunnen uitspreken en er geen enkele twijfel meer is over het draagvlak.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat de provincie bestuurlijk heeft gehandeld, zoals zij hoort te doen. De provincie maakt echter ook haar eigen afwegingen en de gedeputeerde is ervan overtuigd dat de heer Potjer het daarmee eens is.

De heer POTJER is blij dat de gedeputeerde ook vindt dat Provinciale Staten hun eigen afweging moeten maken op basis van nut en noodzaak en zich niet moeten laten leiden door het standpunt van de veertien gemeenten.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat de afweging over nut en noodzaak reeds eerder heeft plaatsgevonden. Heel veel fracties vinden dat er iets moet gebeuren. Het standpunt van de gemeenten heeft heel zwaar gewogen voor het college, maar in de Staten is ook nog wel eens verschil van mening gerezen over de definitie van draagvlak. De gedeputeerde heeft eerder moeten toezeggen dat het college het advies van de Adviesgroep heel serieus zou nemen. Toen bleek dat Provinciale Staten en een groot aantal gemeenten de voorliggende variant niet zagen zitten, is het college tegen een aantal partijen in de Stuurgroep en het ambtelijk advies ingegaan.

- De gedeputeerde verklaart dat het college ook in het vervolgproces zal zorgen voor voldoende participatie. Hij kan zich voorstellen dat sommige inwoners en bedrijven zich overvallen hebben gevoeld, ook al zijn er heel veel bewonersavonden georganiseerd om het uit te leggen. De heer Van Rijnberk heeft een hele mooie samenvatting van het proces gegeven die uiteindelijk moet leiden tot een PIP en een uitvoeringsbesluit. Uiteraard zal de provincie de inwoners daarbij betrekken. Het tracé bij Zwaanshoek zal nog nader moeten worden beschouwd en ook dat zal heel zorgvuldig gebeuren. De volgende fase biedt daarvoor de ruimte.
- De heer Çelik heeft aandacht gevraagd voor het langzame verkeer. De gedeputeerde heeft in eerdere debatten al gezegd dat hij het belangrijk vindt dat de consequenties voor het langzame verkeer in de volgende fase duidelijk worden. Hij kan zich voorstellen dat Provinciale Staten daarvoor randvoorwaarden meegeven, waaraan zij de resultaten kunnen toetsen. Dat zal echter ook financiële gevolgen hebben. Provinciale Staten zullen de kosten ook moeten meewegen in de uiteindelijke besluitvorming, maar niet alleen de Staten maar ook andere partijen moeten bereid zijn om extra investeringen te doen. De Ringvaart valt bijvoorbeeld onder Noord-Holland. Gedeputeerde Staten hebben reeds eerder op verzoek van de heer Çelik inzicht gegeven in wat de provincie al doet voor de fiets en wat in de volgende fase nog onderzocht moet worden. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat bundeling kansen biedt voor het vervolg. Dat geldt ook voor landbouwverkeer en de aantakking van het openbaar vervoer. Op dit moment wordt het HOV Noordwijk-Schiphol ingevoerd. Voor de invoering van de tweede fase moet Noord-Holland echter nog toestemming geven. De gedeputeerde kan zich voorstellen dat er in deze fase al middelen worden geoormerkt voor bepaalde maatregelen, maar gezien de geuite wensen weet hij nu al dat daarvoor onvoldoende middelen beschikbaar zijn.
- Volgens de beide colleges van Gedeputeerde Staten biedt de ruimtelijke reservering de meeste zekerheid voor de bewoners, als de Staten de optie willen openhouden dat de weg wordt aangelegd. Bewoners kunnen in dat geval aanspraak maken op compensatie en kan voorkomen worden dat het tracé bebouwd wordt door grote ontwikkelingen. Dat geldt ook voor landelijk gebied. Hij noemt in dat kader als voorbeeld het Bentwoud. De gedeputeerde heeft al eerder gezegd dat beide colleges rechtszekerheid voor bewoners van groot belang vinden.

De heer POTJER vraagt of een ruimtelijke reservering betekent dat in een latere fase een collegebesluit voldoende is om de weg daadwerkelijk aan te leggen.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat er allereerst budget nodig is en dat Provinciale Staten altijd een uitvoeringsbesluit moeten nemen.

De heer POTJER begrijpt dat het voortraject overgeslagen kan worden en dat het dan alleen nog gaat over het budget en een uitvoeringsbesluit.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat in dat geval een ruimtelijke reservering inderdaad niet meer nodig is.

- Dat niet gekozen is voor de Weerlaan heeft zeker met bestuurlijk draagvlak te maken. Het college van Hillegom vindt de Weerlaan eigenlijk nog ernstiger dan het Alternatief Zuid, dat wel betiteld is als de 'sloopvariant'. De GS-colleges begrijpen dat, want er zullen uiteindelijk 17.400 motorvoertuigen extra per etmaal op die lokale weg gaan, dicht bij woningen in de Vossenpolder. De regio schaart zich achter het standpunt van Hillegom. Iedere variant zal negatieve effecten hebben op lucht en geluid die altijd gemitigeerd zullen moeten worden. De gedeputeerde begrijpt waarom de regio niet enthousiast is over die variant. Bovendien wordt lokaal en regionaal verkeer op die weg gemengd met alle negatieve gevolgen van dien. De gedeputeerde noemt als voorbeeld Hazerswoude-Dorp en Leimuider. De colleges van GS begrijpen dat Hillegom die situaties wil voorkomen en staan daar ook achter. Bovendien zou aanleg volgens NOG Beter 2.0 zorgen voor veel extra verkeer in de woonkern van Nieuw-Vennep en daar zit Noord-Holland natuurlijk niet op te wachten. Dit is een aantal argumenten naast het doorslaggevend bestuurlijke argument. Dit is natuurlijk ook waarom men in de regio kiest voor het Alternatief Midden die ten noorden van Hillegom ligt, ook al worden er dan ook mensen door getroffen. De gedeputeerde is het met de heer Çelik eens dat elk besluit mensen zal treffen. Hij is zich daarvan terdege bewust.

De heer SLOOTER hoort de gedeputeerde wel over de Weerlaan spreken, maar nooit over overlast voor de bewoners van de Weerensteinstraat.

Gedeputeerde VERMEULEN heeft gezegd dat er altijd mensen getroffen zullen worden door welk besluit dan ook. De bestuurders in de regio hebben alle argumenten meegenomen, ook de belasting voor omwonenden. Het is een gewogen argumentatie die uiteindelijk leidt tot bestuurlijk draagvlak, gesanctioneerd door raden en colleges.

De heer BAKX vindt dat de gedeputeerde de bewoners langs het tracé van het Alternatief Midden tekortdoet door zich zo te focussen op de bewoners van de Weerlaan. Als de weg niet doorgetrokken wordt, dan is er geen bovenregionaal verkeer en is het slechts een gebiedsontsluitingsweg. Spreker vraagt om een reactie van de gedeputeerde.

Gedeputeerde VERMEULEN heeft duidelijk gezegd dat er bij iedere variant mensen getroffen worden en er sprake zal zijn van overlast. De gedeputeerde neemt dat heel serieus, maar uiteindelijk moet die weg ergens komen. De heer Bakx pleit voor een variant waarvoor hetzelfde argument geldt. Voor het college heeft de net genoemde argumentatie en het bestuurlijk draagvlak geleid tot de voorliggende keuze. Het voorstel is om het doortrekken van de weg als optie

open te houden. Dan moet dat ook een serieus voorstel zijn. Bovendien gaat aantakkend regionaal verkeer op de N208 dan niet over de Weerlaan.

- De heer Çelik heeft gevraagd hoe bestuurlijk gereageerd zou worden op een ander besluit dan het voorkeursbesluit dat nu voorligt. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat de Weerlaan voor Hillegom, maar ook voor de regio geen optie is. Hillegom betaalt fors mee aan het project en de gedeputeerde is bang dat die financiële bijdrage bij een ander besluit zelfs ter discussie komt te staan. Ook daarom is bestuurlijk draagvlak erg belangrijk.

De heer POTJER begrijpt dat de financiële bijdrage van de gemeenten een belangrijk argument is om goed naar hen te luisteren. De Vervoersregio Amsterdam levert ook een forse financiële bijdrage, maar die is juist voorstander van het Alternatief Zuid. Dat zou dus een reden kunnen zijn om juist naar Haarlemmermeer te luisteren.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat een aantal aannames in de vraag van de heer Potjer niet correct is.

De heer ÇELIK doelt op de gevolgen van een besluit voor de verdere samenwerking. Dat het financiële gevolgen kan hebben, begrijpt hij, maar hij wil vooral weten hoe het verdere proces er dan uitziet. Hij is bang dat zo'n besluit uiteindelijk de prullenbak ingaat omdat de samenwerking niet meer goed loopt.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat Provinciale Staten in dat geval een inpassingsplan vaststellen tegen de wil van de regio en de gemeenten. Dat zou bijzonder zijn; dat is zelfs bij de RijnlandRoute niet gebeurd. De gedeputeerde zou het een erg lastige weg vinden. Het is echter niet onmogelijk want de Wro biedt die mogelijkheid.

De heer POTJER herinnert zich dat de betrokken gemeenten in eerste instantie ook geen voorstander waren van de RijnlandRoute. De gemeenten hebben pas ingestemd bij de project-m.e.r., toen zij niet anders meer konden. Zo zou het in dit geval ook kunnen gaan.

Gedeputeerde VERMEULEN wil liever niet de historie van de RijnlandRoute overdoen. Hij benadrukt dat voor het college van GS draagvlak heel belangrijk is. Provinciale Staten kunnen daarin hun eigen afweging maken. Provinciale Staten hebben echter in een eerdere fase Gedeputeerde Staten opdracht gegeven om goed naar de Adviesgroep te luisteren. De Adviesgroep en Stuurgroep stonden in zekere zin tegenover elkaar. Gedeputeerde Staten moeten dan de knoop doorhakken. De gedeputeerde was bereid om dat besluit te verdedigen, maar de Staten vonden dat er onvoldoende draagvlak was. Het huidige regionale en lokale draagvlak is daarom voor het college doorslaggevend.

- De gedeputeerde heeft de schriftelijke vragen van de heer Potjer over de PAS beantwoord. De heer Potjer twijfelt echter aan de juistheid daarvan. De heer Çelik heeft er de vraag aan toegevoegd wat de mogelijkheden zijn in het vervolproces. Allereerst zal de opinie van de advocaat-generaal moeten leiden tot een definitief oordeel van het Europese Hof dat vervolgens vertaald moet worden in Nederlandse jurisprudentie. Als het systeem van de PAS niet

- meer zou functioneren, dan is er nog een alternatief systeem, de 'a,b,c-formule', waarbij gecompenseerd moet worden.
- Dan is er gevraagd naar mogelijkheden bij Lisse en Zwaanshoek. Met name bij Lisse is een andere route mogelijk. De variant van de nieuwe N206 is onderzocht. Door dat expliciet te maken in het voorstel, heeft het college de ruimte geclaimd om verschillende alternatieven in het vervolgproces uit te werken. Het college zal die ruimte ook benutten. Zo is er ook ruimte ontstaan door het expliciete besluit over de randweg Zwaanshoek. Gedeputeerde Post en spreker hebben aan de bewoners toegezegd daarover het gesprek aan te gaan over de verdere uitwerking, waarbij zo veel mogelijk rekening gehouden zal worden met de belangen van bewoners en bedrijven.
 - Er zijn verschillende vragen gesteld over het HOV. Fase 1 wordt nu aangelegd over de N207 in de richting van Schiphol. Zowel aan Noord- als aan Zuid-Hollandse kant wordt voorgesorteerd op Fase 2. Er zijn al participatietrajecten ingezet, maar het is wel gevoeglijk bekend dat Noord-Holland wacht op het uiteindelijke besluit over de Duinpolderweg. Daarna kan het heel snel gaan. De financiële afspraken, inclusief rijkssubsidie, behelzen in totaal 53,8 miljoen euro (Zuid-Holland 17 miljoen euro, het Rijk 16 miljoen euro, Holland Rijnland 5 miljoen euro en Noord-Holland en de Vervoersregio Amsterdam 15,8 miljoen euro). De gedeputeerde constateert dat hij hiermee alle vragen van de heer Çelik heeft beantwoord.
 - De gedeputeerde heeft een aantal vragen van de heer Bakx over de randwegen bij Lisse en Zwaanshoek al beantwoord. Gedeputeerde Staten hebben op uitdrukkelijk verzoek gezocht naar extra varianten vanuit het 'meccanodoosprincipe'. In het voorstel staat dan ook dat daarnaar nog verder gekeken zal worden.
 - De gedeputeerde heeft ook al het een ander gezegd over het proces rond de Adviesgroep.
 - De fractie van 50PLUS komt regelmatig terug op de herijking van projecten. De gedeputeerde herinnert 50PLUS eraan dat Gedeputeerde Staten twee keer per jaar alle infrastructuurprojecten herijken, bij het kaderbesluit Infrastructuur en bij het PZI. Voor dit project is tussentijds meer geld gereserveerd. Bovendien zijn aan het begin van deze Statenperiode netwerkanalyses uitgevoerd die laten zien waar de problemen zitten. In dat kader heeft de gedeputeerde de Bollenstreek genoemd.

De heer BAKX bedoelde niet zozeer het herijken van geld, maar meer ten aanzien van nut en noodzaak en of wellicht een andere insteek beter zou zijn.

Gedeputeerde VERMEULEN meent zich te herinneren dat de heer Bakx net een vurig pleidooi heeft gehouden voor een van de varianten. Hij ziet dus kennelijk wel de noodzaak om iets te doen.

De heer BAKX geeft toe dat bepaalde lokale maatregelen problemen zouden kunnen oplossen, maar dat is niet de oplossing die Gedeputeerde Staten voorstellen.

Gedeputeerde VERMEULEN begrijpt dat nut en noodzaak van het project op zich, zij het in een andere vorm, voor de heer Bakx niet ter discussie staat. Hij vraagt of hij de vragen van de heer Bakx voldoende beantwoord heeft.

De heer BAKX krijgt het gevoel dat het debat over deze weg niet zo veel zin meer heeft, omdat het hele project niet meer haalbaar lijkt te zijn, als dit voorstel niet aangenomen wordt. Wat spreker betreft geldt dit echter ook voor de gemeente Haarlemmermeer; het werkt dus twee kanten op, maar hij hoort de gedeputeerde alleen spreken over de kant van de provincie. Hij vreest met deze ontwikkeling een patstelling in de toekomst.

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat dat risico zich in het verleden al meerdere keren heeft voorgedaan, maar dat de beide provincies er tot nu toe steeds uitgekomen zijn. Hij heeft geen indicaties dat het project in de Haarlemmermeer geen draagvlak zou hebben. De gemeente Haarlemmermeer heeft een duidelijke zienswijze ingediend en een duidelijk standpunt ingenomen in de Stuurgroep ten aanzien van het advies.

- De heer Canton heeft gewezen op een aantal slordigheden in de beantwoording van de zienswijzen. De gedeputeerde betreurt dat, maar er moest ook wel erg hard gewerkt worden om al die zienswijzen te beantwoorden.
- De onafhankelijke Commissie MER heeft wel degelijk gezegd dat de beleidsinformatie die nu op tafel ligt afdoende is om tot een besluit te kunnen komen, maar dat er in de volgende fase meer onderzoek moet plaatsvinden. Het onderzoek van de zeven varianten heeft al hoge kosten met zich meegebracht. Als op iedere locatie een volledig veldonderzoek gedaan was, zoals de heer Canton voorstelt, dan waren die kosten nog veel hoger uitgevallen.
- De heer Canton beticht Gedeputeerde Staten van ‘cherry picking’ uit de verschillende alternatieven, maar volgens de gedeputeerde heeft de aanleg van de randweg bij Lisse (die getoetst wordt in de project-m.e.r.) wel degelijk een positief effect. Het zeer beperkte aantal alternatieven om bijvoorbeeld de Keukenhof te bereiken zou daardoor vergroot worden, waardoor het centrum ontlast zou worden.
- De heer Canton heeft gevraagd hoe het openbaar vervoer meegerekend wordt in het totaal. De gedeputeerde antwoordt daarop dat het HOV ook wordt uitgevoerd en dat de provincie daarvan gebruik kan maken bij bijvoorbeeld een nieuwe concessie, waardoor ook de openbaarvervoerverbinding verbeterd wordt.
- De gedeputeerde denkt dat hij al voldoende heeft uitgelegd welke ruimte er is voor inpassing van de variant bij Lisse.

De VOORZITTER onderbreekt de gedeputeerde voor een interruptie van de heer Canton. Zij maakt van deze gelegenheid gebruik om mee te delen dat de twee nog resterende onderwerpen op de agenda van vandaag doorgeschoven worden naar de commissievergadering van 26 september 2018 (aanvang 13.00 uur), zodat de rest van deze vergadering besteed kan worden aan dit belangrijke onderwerp.

De heer CANTON heeft nog twee aanvullende vragen over het fietsgebruik en het openbaar vervoer. Hij vraagt of de variant om de brug in het centrum van Lisse uitsluitend voor fietsen te bestemmen, op tafel blijft. Ten tweede vraagt hij of de

geplande infrastructuur bij oplevering ook klaar is voor het openbaar vervoer (dus inclusief haltes en/of busbaan).

Gedeputeerde VERMEULEN antwoordt dat het zeker mogelijk is om in overleg met gemeenten te kijken naar additionele maatregelen, zoals fietsparkeren bij stations. Infrastructuur kan in het algemeen ook benut worden voor openbaar vervoer, maar in Lisse wordt ook het HOV aangelegd. De gedeputeerde denkt dat het verkeersluw maken van de bestaande verbindingen zeker een wens is van zowel Haarlemmermeer als Lisse. Dat wordt meegenomen in het onderzoek naar de uiteindelijke variant die Gedeputeerde Staten ter uitvoering aan Provinciale Staten zullen voorleggen.

- De heer Van Rijnberk, maar ook anderen hebben gevraagd naar een aquaduct. De gedeputeerde heeft daarover al eerder gezegd dat de kruising van de Ringvaart echt een punt is dat nader uitgewerkt moet worden. Nu al kiezen voor een aquaduct zou betekenen dat er nu al een flink bedrag gereserveerd moet worden. Het is de bedoeling om deze afweging in de volgende fase te maken want het zal zeker in het PIP en het uitvoeringsbesluit vastgelegd moeten worden. De keuze is dan aan Provinciale Staten.
- De gedeputeerde herkent de vraag van de heer Slooter om nut en noodzaak nog een keer uit te leggen. Hij zou die vraag ook aan de heer Slooter kunnen stellen als uitgesproken voorstander van een van de varianten, maar hij herhaalt bereidwillig dat de brede regio's en de beide Gedeputeerde Staten erachter staan, dat de commissie van de MER het getoetst heeft en dat het uiteindelijk ook openstaat voor bezwaar en beroep van inwoners.
- De heer Van Rijnberk pleit net als de heer Çelik voor gebiedsvisie. De gedeputeerde verwacht dat het een uitdaging zal worden om provincies over hun grenzen heen te laten kijken in het kader van de Omgevingswet. De omgevingsvisie is regelmatig onderwerp van gesprek tussen provincie, regio Holland Rijnland en de vervoersregio en vooral hoe keuzes daaraan verbonden worden. In de Bollenstreek waren de keuzes in het verleden niet altijd even eenduidig. Daardoor was het voor de provincie lastig om samen tot besluiten te komen. De gedeputeerde roept in herinnering dat de voorliggende voorstellen (zowel de Duinpolderweg als het HOV) voortkomen uit de gebiedsverkenning, hoewel die natuurlijk niet meer actueel is. Het probleem van toen is echter alleen maar actueler geworden.
- De gedeputeerde heeft eerder informatie naar de Staten gestuurd met de harde woningbouwopgave. Er komt geen Bollenstad, maar de gemeenten in de regio zijn in de afgelopen jaren wel gegroeid. Bovendien is de economische samenstelling van de regio gewijzigd, waardoor onder andere het aantal forensen is toegenomen. Er is dus een aantal andere problemen bijgekomen.
- De gedeputeerde vindt dat de heer Van Rijnberk een zeer goede beschrijving heeft gegeven van de route in Hillegom.
- De gedeputeerde heeft al toegezegd dat er in het vervolg echt goed gekeken zal worden naar duurzaamheid en inpasbaarheid. De gedeputeerde heeft daarover binnenkort een gesprek met de PARK in het kader van de aanleg van wegen. De provincie moet zich ook gewoon houden aan de wettelijke regels voor natuurcompensatie. De gedeputeerde is ervan overtuigd dat dit kan leiden tot win-winsituaties.

- De gedeputeerde vindt het idee van een snelle buslijn heel interessant. Hij denkt zelf bijvoorbeeld aan de mogelijkheid om de taxibusjes, waarmee concessiehouder Arriva ESA/Estec bedient te combineren met het openbaar vervoer. Hij vindt het in ieder geval belangrijk om te voorkomen dat ‘stille’ lijnen geschrapt worden. Hij vindt dat er juist geanticipeerd moet worden op een stijgend gebruik van het openbaar vervoer in de Bollenstreek.
- De gedeputeerde zegt toe de onderbouwing van de voorstellen voor Lisse en Zwaanshoek op papier aan te leveren.
- De gedeputeerde begrijpt de vragen van de heer Van Rijnberk over de ruimtelijke reservering, vooral in de omgeving van De Silk. Net als in de polder bij Hillegom zullen daar hele goede inpassingsmaatregelen genomen moeten worden, als de weg wordt aangelegd. Hiermee heeft de gedeputeerde de vragen van de heer Van Rijnberk beantwoord.
- De heer Van der Bent heeft ook gepleit voor het goed onderzoeken van de varianten bij Zwaanshoek en Lisse. Het CDA heeft nog geen definitieve voorkeur, maar wil juist de project-m.e.r. afwachten. Dat heeft ook de voorkeur van het college van Gedeputeerde Staten. Uiteindelijk zal de keuze bij het PIP genomen moeten worden.
- De heer Van der Bent heeft een aantal strenge voorwaarden verwoord, waaraan in de volgende fase voldaan moet worden. Die kan de gedeputeerde zich voorstellen. Gedeputeerde Staten heeft ook een aantal voorwaarden gesteld. Na de Statenbehandeling zal duidelijk zijn welke voorwaarden eraan gekoppeld worden.
- De heer Weide heeft gevraagd hoe Zuid-Holland in het vervolgproces zal optrekken met Noord-Holland. Het is niet alleen voor de Staten, maar ook voor de colleges van belang om goed vast te leggen dat dit een gezamenlijk traject is, juist vanwege de lange voorgeschiedenis. In een provincie komen tot een infrastructureel project duurt vaak al heel lang, laat staan als er twee provincies bij betrokken zijn. Gedeputeerde Staten zullen Noord-Holland dan ook houden aan de afgesproken samenwerking.
- Ook de heer Scheurwater heeft die totaaldiscussie aangehaald. Het college zal natuurlijk heel nadrukkelijk kijken naar de winst die behaald kan worden met de uitvoering van dit plan.
- De heer Scheurwater heeft ook naar de fietsverbindingen gevraagd. Eerder zijn bepaalde fietsverbindingen al afgefallen vanwege te hoge kosten maar wellicht is het mogelijk om die gekoppeld aan dit project tegen bepaalde meerkosten alsnog te realiseren. De gedeputeerde heeft al eerder toegezegd om in een vroeg stadium te kijken of er mogelijkheden zijn op dat punt. Hij denkt bijvoorbeeld aan de fietsverbinding tussen Hillegom en Hoofddorp.
- De heer Scheurwater heeft het ook over de versmalling door de brug, maar verbreding van de brug zit niet in dit voorstel. Er zal wel gekeken worden naar de ontwikkeling van het verkeer en mogelijke maatregelen op de kruising van de N207 en de N208. De gedeputeerde heeft in de vorige commissievergadering ook al gezegd dat hij niet uitsluit dat er ooit iets aan de brug gedaan wordt, maar dat het in ieder geval niet in deze voorstellen zit.
- De A4 en de A44 staan op de agenda van het BO MIRT. Rijkswaterstaat is bereid om de versmallingen in de A44 aan te pakken. Dat kan wellicht snel gebeuren in combinatie met beheer en onderhoud. De gedeputeerde zal ook de minister vragen hoe zij de toekomst van de A44, die voor dat gebied ontzettend belangrijk is, ziet. De gedeputeerde denkt dat het van belang is

dat er een studie wordt gedaan in relatie tot de vervangingsopgave van Rijkswaterstaat.

- De gedeputeerde heeft al iets gezegd over de ruimtelijke reservering. Hij constateert dat de heer Scheurwater heeft gezegd dat de doortrekking er wat de SGP en ChristenUnie betreft niet komt, maar hij hoopt de SGP en ChristenUnie alsnog met argumenten te hebben overtuigd dat het wel verstandig is om een ruimtelijke reservering te doen, het te onderzoeken en een besluit te nemen als het PIP voorligt.
- Naar aanleiding van de discussie over wat er in de hoorzitting is gezegd, zegt de gedeputeerde dat een en ander kan worden teruggelezen op pagina 55 van het verslag daarvan.
- Met betrekking tot de leefbaarheid bij Lisse en Zwaanshoek zegt de gedeputeerde tegen de heer Scheurwater dat het de bedoeling is dat de situatie daar juist verbeterd wordt. Dat is een van de doelstellingen van dit project. Niets doen is ook daar geen optie, maar er zal zorgvuldig gekeken moeten worden naar extra lokale maatregelen.
- De gedeputeerde heeft naar zijn mening voldoende toegelicht waarom Gedeputeerde Staten dit voorstel doen en wat hem betreft is dit ook voorstel dat geagendeerd wordt voor Provinciale Staten.
- In reactie op de bijdrage van de heer Privé zegt de gedeputeerde het volgende. Hij waardeert het dat de PVV erkent dat er lokaal problemen zijn.
- De PAL heeft volgens de gedeputeerde een aantal nuttige adviezen gegeven ten aanzien van dynamische modellering, waarnaar in de vervolgfase gekeken zal worden. De commissie MER heeft in tegenstelling tot de PAL gezegd dat de besluitvorming wel van voldoende kwaliteit is. In een open gesprek zijn de PAL en Gedeputeerde Staten tot de conclusie gekomen dat er wel degelijk iets moet gebeuren, maar dat het belangrijk is om de maatregelen nader uit te werken.
- De opmerking van de heer Privé dat er sprake zou zijn van verlakkerij werpt de gedeputeerde verre van zich. Dit college is dit traject absoluut niet ingegaan met een vooringenomen plan.

De VOORZITTER bedankt de gedeputeerde voor zijn uitgebreide toelichting en geeft gelegenheid voor een tweede termijn.

De heer POTJER brengt in herinnering dat bij de hoorzitting aandacht werd gevraagd voor de problemen met het langzame verkeer, bijvoorbeeld bij bouwlocaties. Volgens spreker zijn daar geen nieuwe wegen voor nodig, maar kunnen die ook zo ontwikkeld worden dat er juist minder wegen nodig zijn. Hij vraagt hoe de gedeputeerde daarover denkt. Het grote aantal oversteken over de Ringvaart is niet goed voor het vaarverkeer op de Ringvaart. Spreker stelt voor om voor iedere nieuwe oversteek een oude weg te halen. Hij vraagt wat de gedeputeerde daarvan vindt.

De heer ÇELIK heeft geen vragen meer. De fractie van de PvdA zal bij de Statenbehandeling in ieder geval twee amendementen en een motie indienen die heel zwaar zullen wegen voor het stemgedrag van de PvdA. Spreker zal aan het begin van het overleg in de Staten een ordevoorstel doen. Hij zal daarbij voorstellen om na de stemming over de amendementen eerst over de moties te stemmen en pas dan over het besluit, omdat de totale afweging voor de PvdA

van belang is. Hij zal daarbij ook voorstellen om eventueel een derde termijn toe te staan, als daaraan behoefte is.

De heer CANTON trekt op basis van de beantwoording de conclusie dat in het vervolgtraject de inpassing zal worden meegenomen en meegewogen. Dat vindt hij op zich prettig, maar een aantal zaken kan niet op een later tijdstip besloten worden, omdat die voorwaardelijk zijn. Het voorliggende stuk kan dan ook (nog) niet rekenen op de steun van GroenLinks, omdat een aantal van die voorwaarden voor GroenLinks harde voorwaarden zijn.

De heer VAN RIJNBERK bedankt de gedeputeerde voor zijn uitgebreide beantwoording. Hij heeft geen vragen meer, maar hij is zeer benieuwd naar de voorstellen van de heer Çelik.

De heer WEIDE bedankt de gedeputeerde ook voor zijn beantwoording. Hij ziet uit naar het debat in Provinciale Staten.

De heer SCHEURWATER bedankt de gedeputeerde voor zijn heldere antwoorden. Hij heeft nog twee vragen naar aanleiding van die beantwoording. Hij vraagt of de gedeputeerde zijn mening deelt dat een Duinpolderweg op de lange termijn onmogelijk wordt als de ruimtelijke reservering er afgehaald zou worden. Met betrekking tot de Poelweg bij Lisse-Zuid in de richting van de A44 heeft spreker begrepen dat daar in 2019 een waterpiekberging wordt aangelegd. Hij vraagt in hoeverre dat een rol speelt bij de keuze voor een tracé.

De heer PRIVÉ heeft geen vragen meer. Hij komt erop terug in een later stadium.

Gedeputeerde VERMEULEN heeft de heer Potjer vaker horen betogen dat het probleem kleiner wordt met minder wegen, maar het is de overtuiging van het college dat niet alleen auto's, maar ook fietsen, openbaar vervoer en landbouwverkeer de mogelijkheid moeten hebben om te bewegen. De mobiliteit neemt toe. Door de economische groei tendeert de mobiliteit naar het hoge scenario, waarvan de heer Potjer altijd gezegd heeft dat het niet zou gebeuren. Dat is nog geen reden om alles te gaan overdimensioneren, maar het is wel een probleem, zeker in de Bollenstreek. Gedeputeerde Staten stellen zeker niet voor om infrastructuur weg te halen, maar wel om goed te kijken naar de benutting van de bestaande infrastructuur, met name de bruggen die de kernen in de Haarlemmermeer verbinden met de kernen in de Bollenstreek. Wegen weghalen vindt het college echter geen goed idee.

De heer POTJER begrijpt het standpunt van het college, ook al denkt hij dat die wel voor discussie vatbaar is. Hij begrijpt dat het college wel bereid is om te kijken naar het gebruik van de bestaande bruggen, als er nieuwe infrastructuur wordt aangelegd. Hij vraagt of het besluit daartoe gekoppeld zou kunnen worden aan een besluit om voor elke nieuwe oversteek een bestaande oversteek autovrij te maken en te reserveren voor fietsen en openbaar vervoer.

Gedeputeerde VERMEULEN heeft geprobeerd uit te leggen dat aanvullende lokale maatregelen in de volgende fase meegenomen zullen worden, uiteraard in overleg met de gemeenten. In antwoord op de vraag van de SGP en

ChristenUnie over de ruimtelijke reservering durft de gedeputeerde niet uit te sluiten dat de weg er nooit meer komt, als de ruimtelijke reservering niet in de project-m.e.r. wordt meegenomen, maar hij is ervan overtuigd dat het wel veel ingewikkelder wordt. Bovendien blijft de discussie boven de markt hangen, omdat daar ook ontwikkelingen plaatsvinden en een verkeersprobleem zou kunnen ontstaan. Gedeputeerde Staten hebben uitgebreid contact gehad met het hoogheemraadschap over de geplande waterberging. Daar wordt rekening mee gehouden en die zal onderdeel zijn van de tracé-uitwerking.

De VOORZITTER sluit het debat. Op 19 september 2018 wordt het voorstel in Provinciale Staten behandeld. Zij heeft de volgende toezegging genoteerd. De gedeputeerde zal de A44 nog eens onder de aandacht brengen van de minister. De gedeputeerde zal op papier nog een onderbouwing geven van nut en noodzaak voor de verbinding bij Lisse. Zij vraagt tot slot of motie 644 over de integrale benadering van de Duinpolderweg van de SGP en ChristenUnie als afgehandeld kan worden beschouwd.

De heer SCHEURWATER wil die nog even boven de markt laten hangen.

5b. Onderzoek één concessie openbaar vervoer

De behandeling is doorgeschoven naar de commissievergadering van 26 september 2018.

5c. Bodemdaling

De behandeling is doorgeschoven naar commissievergadering van 26 september 2018.

6. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 17.30 uur en bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.